

Legnica, 28.09.2017

Piramidy Kujawskie czy odkrywka? Decyzja już za miesiąc

Dziedzictwo kulturowe z czasów Piramid Egipskich stoi na drodze do węgla - dosłownie

Coraz więcej osób – mieszkańców regionu, lokalnych polityków i urzędników, a nawet przedstawiciele instytucji centralnych - dostrzega destrukcyjny wpływ wydobywania węgla brunatnego przez PAK KWB Konin na środowisko i gospodarkę Wschodniej Wielkopolski.

W przypadku planowanej odkrywki Ościsłowo pojawiło się zupełnie inne zagrożenie, o wadze nie tyle dla gospodarki i środowiska, co dla historii Polski i naszej tożsamości kulturowej. Przed rokiem w miejscowości Góry we wschodniej Wielkopolsce odkryto **ementarzysko kurhanowe sprzed 5500 lat**. Znajduje się ono wprost nad złożem węgla brunatnego, na terenie planowanej odkrywki Ościsłowo.

Megality odkryte w miejscowości Góry to najlepiej zachowane tego rodzaju budowle w Wielkopolsce. **Skala znaleziska jest porównywalna z Biskupinem** – grobowce są świadectwem istnienia na naszych ziemiach cywilizacji rolniczej o bogatej kulturze **w czasach, gdy w Egipcie powstawały piramidy**.

Czy jesteśmy gotowi poświęcić bezcenny fragment naszej historii, ledwie zbadany i wciąż kryjący przed nami wiele tajemnic? Czy krótkotrwałe zyski jednej firmy uprawniają nas do takiego poświęcenia? Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE” stoi na stanowisku, że dziedzictwo kulturowe należy chronić przed zniszczeniem, dla dobra przyszłych pokoleń.

(Nie) Fortunne znalezisko

Odkrycia ementarzyska dokonano dzięki nowej technologii LIDAR – „połączenia skanera z laserem”, wyjaśnia Krzysztof Gorczyca z Muzeum Okręgowego w Koninie. Dzięki specjalnie przetworzonym zdjęciom archeolodzy mogli obejrzeć kształt powierzchni ziemi na terenach pokrytych lasem i w ten sposób odkryć wiele obiektów, które są niewidoczne dla ludzkiego oka. Obrazy LIDAR są dostępne dla każdego w Internecie, w serwisie Geoportal.gov.pl – jako jeden z efektów projektu ISOK.

W kolejnych miesiącach archeolodzy przeprowadzili nieinwazyjne badania znaleziska. Grobowców jest łącznie 15 – w tym 14 pochodzących z epoki neolitu i należących do kultury pucharów lejkowatych, podobnie jak grobowce w Wietrzychowicach, Sarnowie i Gaju. Ich długość sięga około 90 metrów. Nasypy ziemne są w bardzo dobrym stanie – ich wysokość dochodzi nawet do 1,5 metra. Jeden grobowiec różni się od pozostałych - pochodzi z epoki brązu, sprzed około 3000 lat i należy do kultury lużyckiej.

Jak komentują internauci, „o grobowcach wszyscy wiedzieli od dawna”, pojawiają się też podejrzenia o celowe ujawnienie znaleziska niemal w przeddzień wydania decyzji warunkujących powstanie odkrywki Ościsłowo. Fundacja „RT-ON” postanowiła sprawdzić ten mit. Okazuje się, że wiadomości o grobowcach nie wydostały się poza lokalne społeczności, żyjące w okolicy od pokoleń.

Fundacja „RT-ON” jest formalno-prawną reprezentacją Ogólnopolskiej Koalicji „Rozwój TAK - Odkrywki NIE” obywatelskiego ruchu na rzecz powstrzymania planów budowy nowych kopalni węgla brunatnego metodą odkrywkową oraz przeprowadzenia Polski z ery kopalnej do ery odnawialnej.

Miejscowi zaczęli rozbierać grobowce około XVIII-XIX wieku, wykorzystując głazy z ich obstawy jako materiał budowlany. O historycznej roli kurhanów nikt wówczas nie myślał, a do późniejszych czasów przetrwały tylko niepozorne ziemne nasypy ukryte w lesie. Pozwoliło to zachować wnętrza grobowców w niespotykanie dobrym stanie. Do archeologów informacja dotarła dopiero w 2016 roku z zupełnie innego źródła i zelektryzowała miłośników historii z Wielkopolski, Kujaw i całej Europy.

Czy grobowce megalityczne trafią do rejestru zabytków? Procedura trwa

27 września 2017 r. Wojewódzka Konserwator Zabytków w Poznaniu wydała decyzję o wszczęciu postępowania w sprawie wpisu do rejestru zabytków dla kompleksu grobowców megalitycznych w Górach. Na ostateczną decyzję o wpisie trzeba poczekać około miesiąca, lub w razie wydłużenia się procedury, nawet kilka miesięcy. Grobowce są w tym czasie chronione – kopalnia nie może uzyskać koncesji, dopóki postępowanie nie zostanie zakończone.

Jeśli Wojewódzka Konserwator Zabytków w Poznaniu zadecyduje, że grobowce zostaną wpisane do rejestru, to odkrywka Ościsłowo nie będzie mogła powstać – a przynajmniej nie w obecnym kształcie. Z pewnością fachowcy z Urzędu Ochrony Zabytków, pod kierownictwem Wojewódzkiej Konserwator Zabytków, cenią dziedzictwo kulturowe wyżej niż jedno niewielkie złożę węgla. Liczymy na to, że pozostaną niezależni w swoich sądach i wydawanych decyzjach.

Liczne problemy inwestycji PAK

PAK KWB Konin S.A. nie ma ostatnio szczęścia do inwestycji – zarówno projektowana odkrywka Ościsłowo, jak i planowana rozbudowa odkrywki Tomisławice, budzą poważne wątpliwości organów ochrony środowiska.

Wkrótce po odkryciu grobowców megalitycznych, wiosną 2017 r. RDOŚ w Poznaniu odmówiła wydania środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia dla odkrywki Ościsłowo oraz zażądała pełnego raportu oddziaływania na środowisko rozbudowy odkrywki Tomisławice. Przyczyny były zupełnie niezwiązane z archeologicznym znaleziskiem i dotyczyły głównie wpływu planowanej odkrywki na wody powierzchniowe – w tym na pobliskie jeziora Pojezierza Gnieźnieńskiego i Powidzkiego Parku Krajobrazowego.

Na początku października 2017 r. GDOŚ ma rozpatrzyć odwołanie spółki. Najprawdopodobniej podtrzyma decyzję RDOŚ w Poznaniu. Jeśli jednak stwierdzi, że była ona błędna, to PAK KWB Konin S.A. będzie o krok bliżej uzyskania koncesji na wydobywanie – chyba, że odkrywkę zatrzyma nowy zabytek. Czy grobowce megalityczne wygrają ze spółką wydobywcą? Od GDOŚ zależy, czy konieczny będzie taki wybór.

Kontakt:

Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki Nie”
Katarzyna Czupryniak
tel. +48 668 853 399
e-mail: k.czupryniak@fundacja.rt-on.pl